

Foto: Torbjörn Axelsson

Liljebladet

Sommaren 2021

Svenska kyrkan
GÖTENE PASTORAT

Liljebladet är samhällsinformation som delas ut till alla hushåll i Götene pastorat 4 gånger om året

Pastorsexpedition

Post- och besöksadress:

Skolgatan 1, 533 31 Götene

tel. 0511-285 00

Öppet: Mån, Tis, Tors kl 09-12 och 13-15.

Ons, Fre stängt

E-post: gotene.pastorat@svenskakyrkan.se

Hemsida: svenskakyrkan.se/gotene

Kyrkogårdsförvaltning

Post- och besöksadress:

Runstensgatan 1, 533 31 Götene

tel. 0511-285 50

Öppet: Mån, Tis, Tors kl 09-12 och 13-15.

Ons, Fre kl 09-12 endast telefon

E-post: gotene.kgf@svenskakyrkan.se

Hemsida: svenskakyrkan.se/gotene/
kyrkogardsforvaltningen

Sommarens telefontider vecka 24-32 – se sista sidan

PRÄSTER

Claes Björndahl Kyrkoherde

0511-285 13

Ellinor Carlberg Mehrén Församlings-
präst Husaby 0511-285 12

Ingrid Linderöth Församlingspräst
Kinnekulle 0511-285 19

Josef Ekesryd Församlingspräst Källby
0511-285 75

Monika Hedlund Präst, Götene
0511-285 89

Susanna Venetvaara Pastorsadjunkt
0511-285 15

DIAKONER

Veronica Lindström Diakon Götene
0511-285 33

Åsa Karlsson Diakoniassistent
Husaby 0511-285 35

MUSIKER

Jens Johansson

Kantor Götene 0511-285 20

Britt Modin

Kantor Kinnekulle 0511-285 21

Helena Ambertson

Organist Husaby 0511-285 22

Inger Berzelius

Kantor Källby 0511-285 88

Ewa Svensson

Kantor Husaby 0511-285 24

Maria Lugn

Kantor Götene (tjänstledig)

BARN OCH UNGDOM

Oscar Lindstrand

Pedagog 0511-285 31

Jenny Persson

Pedagog 0511-285 32

Susanne Fredriksson

Pedagog 0511-285 66

ADMINISTRATION

Veronika Wallenros Adm.chef
ekonomi 0511-285 40

Annette Holgersson

Förvaltningsassistent

0511-285 41

Anneli Assarsson

Kanslist 0511-285 42

Sylvia Berglund Informations-
assistent 0511-285 46

Maria Jansson

Kommunikatör 0511-285 47

Björn Carlstedt

IT-ansvarig 0511-285 30

FÖRSAMLINGSVÄRDINOR OCH BOKNING AV LOKALER

Pastoratsgården Källby

Josefine Klahr 0511-285 43

Församlingshemmet Sil

Ritva Mäkynen 0511-285 44

Götene församlingshem

Irene Ivarsson 0511-285 45

*Forshems församlingshem och
Husabygården*

Pernilla Frick 0511-285 74

KYRKOGÅRDS- FÖRVALTNINGEN

Daniel Gustavsson Fastighets- och
kyrkogårdschef 0511-285 52

Anders Johansson vik. Kyrkogårds-
mästare 0511-285 98

Anna Forssander Bogren

Administratör 0511-285 57

KYRKVAKTMÄSTARE

Götene

Janne Pettersson 0511-285 61

Jonas Englund 0511-285 62

Maria Brodén Jonsson 0511-285 71

Rasmus Wallenros 0511-285 86

Husaby

Sören Svensson 0511-285 63

Ann-Marie Alnemar 0511-285 65

Rebecka Stenblom 0511-285 82

Källby

Marita B Svensson 0511-285 67

Annelie Classon 0511-285 96

Kinnekulle

Karin Claesson 0511-285 91

”

Information om hur Götene pastorat
behandlar personuppgifter finner du
via svenskakyrkan.se/gotene/gdpr

Ansvarig utgivare: Claes Björndahl

Redaktör: Maria Jansson

Layout: Sylvia Berglund

Tryckeri: Tryckservice Skara AB

Foton: Från pastoratets bildarkiv om inget annat anges

Omslagsbild: Österplana kyrka Fotograf, Torbjörn Axelsson

Nästa Liljeblad utkommer vecka 35

Pixabay

”Kyrkoherdens tankar”

”Jag tror, jag tror på sommaren” sjöng Mats Olin i en gammal schlager en gång. Men orden kan fortfarande vara sanna. För vi vill tro att sommaren kommer med sol, värme, avkoppling och inte minst bättre tider. Vi hoppas alla att när sommaren är slut ska alla fått sina vaccinationer och pandemin vara på ordentlig reträtt.

Att tro på sommaren som är i antågande är att tro på framtiden. Att tro att saker och ting kan bli bättre. Det ligger också verkligen i linje med kristen tro. Att tro på den uppståndne och levande Jesus Kristus är att tro på framtiden även när det ser mörkt ut. Det är att tro att nya möjligheter kan öppna sig också på de mest oväntade sätt.

Sen en tid har vi lite försiktigt börjat igen med gudstjänster om söndagarna i Götene pastorat. Gudstjänsten som vill vara något av nerven och kärnan i vår kristna tro. I varje gudstjänst möter vi budskapet att Jesus som var död nu lever igen. Därför är varje söndag något av en Påskdag, varje söndag vill förmedla evangeliet om hopp och nya möjligheter. Men ett gudstjänstbesök kan också innebära att stanna till vid en kyrka när man är på semester. Sitta en stund i tystnad, kanske tända ett ljus och be en bön.

En glad och välsignad sommar tillönskas dig!

Claes Björndahl, Kyrkoherde

SIDINNEHÅLL

- 4–5 Österplana kyrka
- 6–7 Yrke Präst /
Om kyrkovalet 19/9
- 8 Pilgrimskarta

- 9 Vandringar/Kulturarv
- 10 Artiklar om kristen tro
- 11 Artikel om orglar
- 12 Artikel om skvaller
- 13 Recept /Pyssel/ Kluring

- 14 Krönika ”Förr och nu”
- 15 Återblick
- 16 Öppna kyrkor/Expeditionernas
telefonfunder i sommar/ACT/
Pilgrimsvandringar

Foto: Torbjörn Axelsson

ÖSTERPLANA KYRKA

Reportageserie om pastoratets kyrkor

Text: Björn Sjöstedt

Foto: Torbjörn Axelsson, Björn Sjöstedt, Frida Gustafsson

Att Österplana nya kyrka ligger där den ligger beror på att den planerades som gemensam kyrka för Österplana och Kestads församlingar.

Kyrkan placerades på en låg ås med nord-sydlig riktning varför även kyrkan fick denna orientering med koret i norr. Det tog 40 år innan kyrkan kunde börja byggas då de ritningar som skickades till myndigheterna förkastades. 1871 skickade man in ritningar som gjorts av Albert Törnqvist till kyrkan i Töreboda, byggd i tegel. Dessa ritningar godkändes men omarbetades av Edvard von Rothstein för att passa till byggnadsmaterialen kalk- och sandsten, som ju fanns i närheten av kyrkplatsen. Bygget påbörjades 1874 och den 14/10 1877 kunde kyrkan invigas. Den sades då vara en av Sveriges vackraste kyrkor! 1879 fick kyrkan sin orgel, byggd av firma Åkerman & Lund, Stockholm, och den är bevarad nästan oförändrad. Då den nya kyrkan tagits i bruk, revs den medeltida kyrkan som låg på kyrkogården 400 m väster om den nya. Av ruinen syns nu bara en hög, gräsklädd kulle som döljer det hoprasade gravkoret för Harald Stake till Hönsäter

(1598 – 1677) och hans familj. Av den gamla kyrkans inventarier fick bara den medeltida dopfunten, en tioarmad ljuskrona, de två klockorna, några gravhällar och liljestenar plats i den nya kyrkan. Det förnämliga kyrksilvret från 1600-talet bevarades givetvis också. Andra inventarier "dyker upp" i andra kyrkor i kommande kyrkobeskrivningar. Ljuskronorna i långhuset saknar elektrisk belysning. Den mellersta, den med tio ljusarmar, är från 1600-talet och skänkt av Harald Stake som även skänkt de två klockorna, gjutna 1671 och 1677, troligen omgjutna, äldre klockor. Enligt traditionen kallas de Karin och Kerstin efter Stakes döttrar. Gravhällar från 16- och 1700-talen liksom liljestenar är uppsatta i vapenhuset och längs långhusväggarna.

Kyrkan är byggd i rundbågestil och både exteriör och interiör är typiska för det sena 1800-talets många nybyggda kyrkor. Stort och ljust kyrkorum, enkelt men med många fina detaljer i dekoren. *Se fotot till vänster.* Redan 1924 skedde en viss ombyggnad av kyrkan. Dopfunten fick ny fot, ny dekor målades över korvalvet och kassetterna i taket togs bort. 1962 inreddes ett kapprum under läktaren och trappan till läktaren flyttades in i kyrkan från vapenhuset. Samma år slogs de tre pastoraten Österplana, Medelplana och Forshem ihop till Forshems pastorat, sedan 2002 Kinnekulle församling.

Det kan vara av intresse att följa kyrkans uppvärmningsanordningar. 1882 installerades två kaminer (man fick alltså frysa i flera år), 1909 byttes de ut mot "värmeugnar" och 1962 installerades ett pannrum i det östra vindfånget. Skorstenen finns kvar men idag saknar kyrkan uppvärmningsanordning.

Österplan hed och vall – Kinnekulles största naturreservat (sedan 1984)

Orden "hed" och "vall" är gamla tiders namn för betesmark och slåtteräng. Området är en rest av ett landskap som var vanligt förr men som idag blivit en oas.

Det västgötska alvaret – Reservatets mest unika natur kallas för alvar. Alvarmarker finns på några få ställen i världen – främst på Öland och Gotland, men också här. Det kännetecknas av kala kalkhällar och tunt jordlager på kalkberget.

Växtlighet – Läget på kalkstenslagret, med tunt jordtäckte, tillsammans med betet som pågått i många år och det milda klimatet har skapat speciella förutsättningar för den växtlighet som finns här. På våren växer orkidén Sankte Pers Nycklar i stor mängd på heden vid kyrkan. Växterna på det tunna jordlagret är oftast små och kryper utmed marken, t.ex. backtimjan och olika fetknoppsarter. Här kan du också hitta den lilla sällsynta kalknarven med vita blommor, som bara finns här och på Gotland. Inom reservatet finns även lövskogar och kärr.

Källa: Destination Läckö Kinnekulle AB

Text och foto: Maria Jansson

De flesta av oss är vana att möta prästen när det nalkas gudstjänst, dop, konfirmation, vigsel och begravning. Men att vara präst är mycket mer än så. Ingrid Linderöth som sadlade om och började att utbilda sig till präst som 46-åring beskriver hur yrket präst fyller henne med stor glädje och hur en arbetsdag kan se ut.

Ingrid Linderöth som sedan 2017 arbetar som präst i Kinnekulle församling har hunnit med flera olika yrken innan hon blev präst. Hon började sin arbetslivskarriär som slaktare hos Scan i Skara, för att sedan arbeta som sjukvårdsbiträde på Stora Ekebergs sjukhus och efter det, under många år arbeta som fritidsledare på fritidsgården i Skara.

Efter att ha genomgått Svenska kyrkans grundkurs växte Ingrids längtan att arbeta i kyrkan och efter några år som församlingspedagog och en kallelseupplevelse fick hon en visshet om att hon ville bli präst. – Det är som jag trodde en stor glädje att få vara präst, att tillsammans med församlingen få fira gudstjänst och följa människor genom högsta lycka och i djupaste sorg och i vardagens alla bekymmer. Jag tycker om min församling och känner glädje att få finnas med dem och gestalta en uppståndelsegemenskap det vill säga leva i tro, hopp och kärlek till varandra, förklarar Ingrid när jag frågar om yrket är som hon hade väntat sig.

En präst möter människor i alla åldrar och från alla delar av samhället. Det blir många möten och samtal med människor i glädje, allvar och sorg. Enskilda samtal är en av prästens självvårdande uppgifter. Prästen undervisar

också konfirmander, vuxna och andra grupper i församlingen om kristen tro, livstolkning och livsfrågor. Ingrid beskriver hur en arbetsdag såg ut i april.

– Morgonen började med laudes, det vill säga morgonbön enligt tidegården, i Forshems kyrka. Vi var åtta personer där och lite småprat följde utanför kyrkan. Efter frukost samlades mitt arbetslag för att göra en preliminär höstplanering i förhoppning om att vi då ska få samlas igen. På eftermiddagen hade jag telefonsamtal med kyrkvårdar och med anhöriga inför begravning. Senare på eftermiddagen lade jag tillsammans med församlingsrådets ordförande, sista handen vid församlingens äskande inför budget 2022. Slutligen förberedde jag bibeltexten inför kvällens digitala bibelsamtal.

Favoritbön

– Jag har många favoriter varav **sinnesrobönen** är en, men det har visat sig att den jag mest använder är **Gud som haver barnen kär**. Vid nästan varje hembesök inför begravning, dop och vigsel avslutar jag samtalet med den bönen. Jag har många gånger fått erfara att den berör människor. Alla kan den och alla förstår den. Den sätter oss på ett naturligt sätt i barnskap hos Gud, därifrån utgår allt, konstaterar Ingrid.

Till dig som funderar på att bli präst

– Om du känner någon form av kallelse skulle jag rekommendera att prova kallelsen i praktiken. Gå först till din egen hemförsamling. Gå in i församlingens gudstjänstliv och annan verksamhet, bli kyrkvård, gå med i församlingsrådet och ställ dig till förfogande i det som behövs i församlingsgemenskapen.

Ta sedan en funderare över om du tycker om människor och att knyta relationer. Gå sedan Svenska kyrkans grundkurs innan du bestämmer dig slutgiltigt, tipsar Ingrid Linderöth.

Sinnesrobönen

(engelska: Serenity Prayer) är en kristen bön skriven av den amerikanske prästen och teologen Reinhold Niebuhr 1926. Bönen används ofta inom tolvstegs rörelser och Anonyma Alkoholister.

"Gud, ge mig sinnesro att
acceptera det jag inte kan förändra,
mod att förändra det jag kan,
och förstånd att inse skillnaden.

Låt dock aldrig min sinnesro bli så total
att den släcker min indignation över
det som är fel, vrångt och orätt.

Att tårarna slutar rinna nerför mina
kinder och vreden slocknar i mitt bröst.

Låt mig aldrig misströsta om möjligheten
att nå en förändring bara för att det
som är fel är lag och normalt, att det
som är vrångt och orätt har historia.

Och låt mig aldrig tvivla på förståndet
bara för att jag är i minoritet.
Varje ny tanke startar alltid
hos en ensam."

Gud, som haver barnen kär

En gammal bön för barn av okänd författare. Bönen trycktes första gången 1780 i "Barnabok, hans Kongl. höghet kronprinsen i underdånighet tillägnad af Samfundet Pro fide et Christianismo", som utgavs till den svenske kronprinsens, sedermera Gustav IV Adolfs, andra födelsedag. Bönen kallas där "En allmän bön för små barn" och har följande lydelse:

"Gud, som haver barnen kär,
se till mig som liten är.
Vart jag mig i världen vänder
står min lycka i Guds händer.
Lyckan kommer, lyckan går,
du förbliver, Fader vår."

Svenska kyrkan har 5,8 miljoner medlemmar, 21 600 anställda och tusentals frivilligarbetare. Vart fjärde år hålls det val då drygt 19 400 förtroendeuppdrag ska fördelas. När du röstar är du med och påverkar hur Svenska kyrkan ska styras fyra år framöver och vad kyrkavgiften ska användas till.

VAD VÄLJER VI TILL?

Valet sker till tre olika nivåer i Svenska kyrkan.

- KYRKOFULLMÄKTIGE - lokalt

Kyrkofullmäktige fattar beslut om pastoratets arbete, ekonomi och fastigheter. De utser efter valet ett kyrkoråd, som är pastoratets styrelse. Där sitter också kyrkoherden med, som leder församlingens arbete.

- STIFTSFULLMÄKTIGE - regionalt

Här väljs ledamöter till stiftsfullmäktige i Skara stift. Deras uppgift är att främja, stödja och ha tillsyn över församlingarnas arbete.

- KYRKOMÖTET - nationellt

Kyrkomötet är högsta beslutande organ inom Svenska kyrkan med 251 ledamöter. Här tas principiella beslut två gånger per år som berör hela Svenska kyrkan.

VEM FÅR RÖSTA?

Du ska vara medlem i Svenska kyrkan, ha fyllt 16 år senast på valdagen och kyrkobokförd i Sverige.

VAD KAN JAG RÖSTA PÅ?

De grupper som ställer upp i kyrkovalet kallas för nomineringsgrupper. De motsvarar ungefär partier i de allmänna valen.

HUR RÖSTAR JAG?

På valdagen röstar du i den vallokal som står på ditt röstkort. Du får hem röstkortet i brevlådan några veckor före valet.

Ta med ditt röstkort och giltig legitimation.

Eller förtidsrösta: 6-11/9 och 13-19/9
i Götene församlingshem.

Pilgrimsleder i Götene pastorat

Pilgrimens sju nyckelord bygger på traditionen från århundraden av pilgrimsvandringar.

- Långsamhet
- Frihet
- Enkelhet
- Bekymmerslöshet
- Tystnad
- Delande
- Andlighet

Fler tips finns på svenskakyrkan.se/skarastift/pilgrimsvandra

Följ med på måndagsvandringar, kl.18.00 – ca 20.30

Kortare vandringar 2–6 km. Tag med matsäck till fikastopp.

Vid tryckning i maj gällde **max 8 personer**. Läs mer på: svenskakyrkan.se/gotene/med-anledning-av-coronaviruset.

Juni

Start parkering Sjörsleden

östra infarten Hällekis

7 juni

14 juni

21 juni

28 juni

Föranmälan till:

Åsa Karlsson

tel. 0511-285 35

Juli

Start Husaby kyrka

5 juli

12 juli

19 juli

26 juli

Föranmälan till:

Monica Nilsson

tel. 073-903 45 23

Augusti

Start Pastoratsgården Källby

2 augusti

9 augusti

16 augusti

23 augusti

30 augusti

Föranmälan till:

Monica Nilsson

tel. 073-903 45 23

Kulturarv och kyrkobyggnader – en del av Sveriges historia

Över hela Sverige finns närmare 3 400 kyrkor, kapell och bönhus som hör till Svenska kyrkan. Alla dessa byggnader ser olika ut. De allra flesta används för sitt ursprungssyfte – att vara ett gudstjänstrum.

I Götene pastorat finns det i dagsläget 20 kyrkor, flertalet av dem är medeltida. Dessutom finns det flera församlingshem och andra byggnader där gudstjänst firas och församlingsverksamhet bedrivs. Kyrkorna på Kinnekulle tillhör de populära besöksmålen och då framförallt Husaby kyrka, med sin historia om Sveriges kristnande och Forshems kyrka, Skandinavians enda kyrka som är vigd till Den heliga graven i Jerusalem. Götene kyrka lär ha beskostats av Sankta Helena på 1100-talet. Hon led martyrdöden. Sankta Helena (eller s:ta Elin som hon också kallades) var Västergötlands mest firade helgon under medeltiden.

Kyrkobyggnaden är en del av församlingens och landets historia. Många människor känner starkt för kyrkorummet och kyrkobyggnaden. Den är betydelsefull. Det är viktigt att den finns där och att den vårdas. Som medlem i Svenska kyrkan är du med hjälp av din medlemsavgift med och bevarar kyrkobyggnaden och därmed en del av Sveriges historia.

Forshems kyrka interiört

Appen Kyrkguiden

Med appen Kyrkguiden kan du hitta vägen till en kyrka med hjälp av mobiltelefonen. Sök enkelt via kartan eller med hjälp av kyrkans namn. Du kan också se vad som händer i kyrkan via församlingarnas kalendrar i kyrkguiden. **Appen är gratis och finns för både iPhone och Android.**

Nyfiken på kristen tro?

Inspiration, tankar, budskap och fördjupad kunskap om teologi med

Josef Ekesryd

Är du fängslad eller fri?

Pandemin har för många av oss ändrat våra liv. Förut kunde vi vara ute och röra på oss precis hur vi ville, medan vi idag lever i en helt annan situation. Många jag talar med känner sig inte bara isolerade utan till och med på gränsen till fängslade. Vissa befinner sig mest i hemmet utan att knappt ens åka och handla. För somliga av oss har pandemin gjort att vi känner oss som fångna i våra egna hem.

När jag funderar på frihet och fångenskap minns jag Nelson Mandela. Efter att ha suttit fängslad i 27 år så blev han frisläppt 1990. I samband med sin frigivning gjorde han följande insikt: "om jag inte lämnade min bitterhet och mitt hat bakom mig och förlät de som hållit mig fängelse så skulle jag fortsätta vara en fånge." Även om han hade blivit frisläppt ifrån fängelset så var det upp till honom själv om han ville eftersträva att bli fri på "insidan" eller inte. Hade han inte förlåtit sina motståndare så hade han varit fängslad av hat och bitterhet istället för kedjor och bojor.

Nu lever vi i en tid när vår rörelsefrihet är begränsad, är inte det ett ypperligt tillfälle

att söka efter den här inre friheten? När vi inte kan påverka den yttre rörelsefriheten så kan vi i alla fall söka den inre. Vi kan kliva in i oss själva och fråga oss vad det är som binder mig och fängslar mig på insidan. Finns det hat, besvikelse och bitterhet som sitter som handbojor på min själ?

Paulus påminner oss om den inre friheten när han i 2 Korinthierbrevet 3:17 skriver att "där Herrens Ande är, där är frihet." Låt den resterade tiden av pandemin bli en tid då vi gör upp med mörka rummen i vårt inre. En tid då vi förlåter och ber om förlåtelse i våra nära relationer och inte minst en tid, när vi kan bjuda in Gud i vårt hjärta.

Tala tro - dela liv

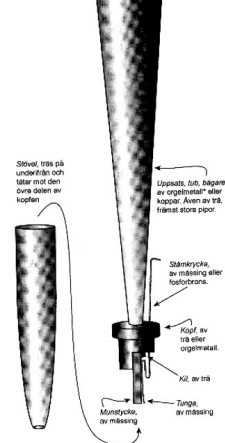
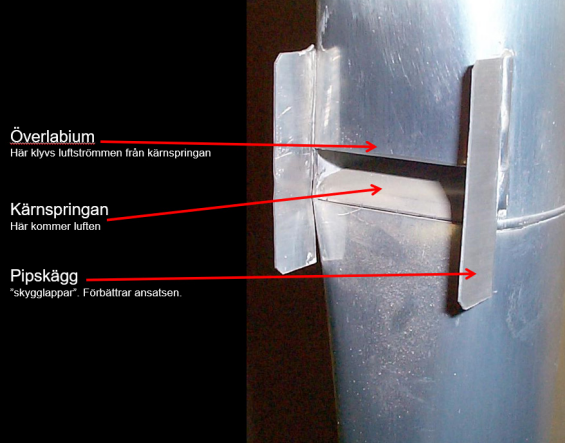
En underlig sak jag upptäckt med pandemin och de restriktioner som kommit med den, är att jag faktiskt tagit mindre tid till mig själv att stanna upp och bara vara. Låt oss nu ta några minuter åt att förankra oss i oss själva.

Skriv ner tre saker som är speciella för just denna årstid. Sedan skriver du två saker du aldrig gjort, men som du gärna vill pröva.

Avsluta med att skriva ner en sak som snurrat i ditt huvud, men som du inte är riktigt redo att dela med någon än.

Titta på det du skrivit, är det något där som du kan sätta på en att göra-lista? Kanske får du tid och möjlighet i sommar? Självt tror jag att min lista kommer ge mig nya eller utvecklade böneämnen, något nytt att prata med Gud om, något nytt att se fram emot. En förnyad tro på framtiden.

Jenny Persson - församlingspedagog

ORGLN - Instrumentens Drottning del 3

Artikelserie om pastoratets orglar

Text: Helena Ambertson, Foto: Lasse Hagström

"Hur många pipor finns det i orgeln?"

Det är en fråga jag som kyrkomusiker får då och då och som jag sällan kan svara på. För mig är det mer intressant hur många stämmor, alltså olika uppsättningar pipor det finns.

Det finns två sorters pipor som fungerar på olika sätt. Det är labialstämmor och tungstämmor, även kallat rörstämmor. Labialpiporna fungerar som en blockflöjt, där luften kommer upp i en liten springa och klyvs mot en kant. Rörpiporna fungerar som en saxofon eller klarinett, det finns en liten tunga som sätts i svängning av luften och ljud alstras.

En del pipor är tillverkade av trä t.ex furu, andra av metall, då oftast en blandning av tenn och bly, det kan även förekomma kopparpipor. Sedan är det längden på pipan som avgör tonhöjden. Tönen och klang påverkas av hur pipan är utformad, en pipa kan vara cylindrisk, konisk eller trattformad, vissa stämmor har lock på pipan och kallas täckt stämma. Alla dessa olika parametrar påverkar hur pipan klingar.

I de tidigare artiklarna har vi uppehållit oss kring de orglar som byggts av Lidköpingsbaserade orgelfirmor. Vi har tre orglar i vårt pastorat som är från 1800-talet och är byggda av andra orgelbyggare. Den lil-

la orgeln i Fullösa kyrka är ursprungligen från 1886 och det är orgelbyggaren J A Johansson, Mösseberg, som gjort den. Orgeln är restaurerad och omändrad genom årens lopp.

På läktaren i **Holmestad** finns en orgel byggd 1875 av E A Setterquist & Son. Denna orgelfirma hade sitt säte i Örebro. Från början fanns en rörstämma, en trumpet i orgeln. Vid någon renovering har denna tagits bort och ersatts av en labialstämma. Här ser man tydligt hur tidens ideal påverkar, idag önskar man att detta inte skett.

Så till den unika orgeln i **Österplana**. Den enda orgeln i Skara stift av orgelbyggaren Åkerman & Lund. Den är byggd år 1879 i samband med att kyrkan byggdes. Orgeln är inte så stor men ändå väl anpassad till kyrkorummet. Den har en otrolig klang som verkligen bär ut och fyller hela kyrkan. I orgelinventeringen som gjordes 2014 står det "En i det närmaste orörd orgel av P L Åkerman. Högt bevarandevärde".

SKVALLER

Ett viktigt socialt smörjmedel
– men skvaller går lätt överstyr

Skvallrar gör vi alla. Det är inte bara dåligt – det skapar sociala relationer och ger bekräftelse. Men det ger också makt att skilja oss från "de andra" och frysa ut. Då gäller det att stoppa i tid.

Att skvallra är att vara människa. Alla vill höra en god berättelse, gärna en som andra inte hört. Helst vill vi vara den som berättar något som ingen eller bara få vet. Det gör oss intressanta – och alla vill bli omtyckta.

Det absolut vanligaste ämnet att prata om är andra människor enligt Viveka Adelswärd, som bland annat skrivit boken "Till struntpratets lov"

– Det kan vara tämligen oförargligt, vänligt skvaller. Till exempel att en gemensam vän blivit med barn efter väldigt lång tid. Jag berättar för att jag gläds. Men det kan också vara något som upphöjer en själv lite grann, och längst ut något som gränsar till förtal, säger hon.

Många gånger skvallrar vi för att få tiden att gå, fylla ut ett tomrum. Men harmlöst struntprat bygger relationer, det tycker särskilt kvinnor. När män skvallrar kallas det att bygga nätverk. Kvinnor pratar om bekanta, män om politiker och idrottsstjärnor.

Att skvallra kan också vara uttryck för människointresse, att försöka förstå andra och deras bevekelsegrunder: "Aha, det är därför de gör så!"

Men jämförelserna kan också falla ut till nackdel för den som det skvallras om: "Så gör minsann inte vi!"

Skvaller är ett socialt kitt som binder samman grupper, samtidigt som det stänger ute dem som inte är med i gruppen. Det skapas ett "vi" och ett "dom". Som ny på en arbetsplats eller i en grupp måste du känna av det sociala spelet innan du börjar delta i skvallret. I dag kan lösa påståenden fara jorden runt på nolltid. När vi kastar oss in i forum som Flash-

back – internets motsvarighet till ett jättelikt fikarum – när vi inte femton personer, utan tusentals. Och det är förfärande lätt att slänga ur sig saker som vi aldrig skulle säga öga mot öga.

Information är hårdvaluta, det ger makt. Fördelas den skevt uppstår missnöje. När kommunikationen brister på en arbetsplats uppstår skvaller och rykten. I värsta fall utses en syndabock som mobbas ut.

"Vi borde ha en grundläggande hållning att vi alla är syndare som har fallit och värna varandra när någons brustenhet blir synlig i det offentliga livet"

Detta säger Björn Helgesson, häktespräst i Örebro. Som häktespräst har han lärt sig att inte ta ställning i skuldfrågan. Vi får inte vara rädda för att smittas av andras sociala utstötning. Jesus rörde vid spetälska, det är det storslagna, säger Björn.

Text: Mats Karlsson. Illustration: Pixaby

Artikeln publicerades först i Kyrkans tidning nr 8

ORDSPRÅKSBOKEN OM SKVALLER

Den lösmunte röjer en hemlighet, den pålitlige bevarar ett förtroende. Ordspråksboken 11:13

En falsk man vållar strid, baktalaren skiljer vänner åt. Ordspråksboken 16:28

Tungan har makt över liv och död ... Ordspråksboken 18:21

En klubba, ett svärd, en vass pil är den som vittnar falskt mot sin vän. Ordspråksboken 25:18

Läskande god SMOOTHIE

Receptet till två glas:

10 jordgubbar

1/4 mellanstor vattenmelon

1 lime

Gör så här:

Klyfta upp vattenmelonens och ta bort de största kärnorna.

Ta bort det gröna på jordgubbarna och lägg ner all frukt i en mixer. Pressa ner en lime (eller mindre om så önskas).

Mixa den slät och häll upp i glas.

Servera gärna med krossad is.

Tips! När det är riktigt varmt ute är det gott att tillsätta mycket is i mixern och göra denna som en sorbet.

Pixabay

Foto: aktivtfamiljeliv.se

Naturbingo för barn (och vuxna)

Vem fyller sin äggkartong först?

Detta behövs:

- En 12-pack äggkartong till varje deltagare
- Limma fast bilder i locket på vad som ska hittas
- Skog
- Barn som letar och fyller äggfacken

Låt ev. småkryp få krypa tillbaka till skogen före hemresan.

Mall till bilderna finns som pdf att ladda ner via: aktivtfamiljeliv.se/naturbingo

Grattis! vinnare av "Vårkluring"

Eiwor Nyström, Linnégatan, Götene

Vinst: En mugg med unikt Liljestensmotiv från Husaby k:a.

Rätt lösning: 1. Trana, 2. Storspov, 3. Sångsvan, 4. Taltrast, 5. Koltrast, 6. Rosenfink, 7. Skrattnås, 8. Sadesärla, 9. Sånglärka, 10. Tornsvala, 11. Drillsnäppa, 12. Lövsångare, 13. Trädpiplärka, 14. Rödvingetrast.

Pixabay

Semestertider! Vilka platser utmed västkusten söks nedan? Kasta om bokstäverna och få fram rätt namn.

1. Olåst _____
2. Gösmen _____
3. Kelpenvia _____
4. Dyanslöt _____
5. Huvasshet _____
6. Strandarm _____
7. Badets berg _____
8. Kroaternas ö _____
9. Knorrandes _____
10. Mörts stad _____
11. Bläckfiskesik _____
12. Dungens tuns _____
13. Hälldes enkom _____
14. Floden jarlgrums _____

Skicka/lämna "Kluringen" före 30/7 till: Götene pastorat, Skolg.1, 533 31 Götene Vinnaren kontaktas personligen

Namn: _____

Adress: _____

Tel: _____

KRÖNIKA

Förr och nu i kyrkorna

Antikvarien och kulturhistorikern
Lars Göran Nilsson
Vänermuseet, Lidköping

Kyrkan mitt i byn (del 2)

Prästen

Lika central som själva kyrkan var prästen. De präster som verkade under äldre tider, möttes av en församling som många gånger avgudade dem. Människorna kunde i allmänhet inte läsa men däremot var de vana vid att lita till turen och försynen, till tron på olika krafter och sina egna föreställningar.

Under den katolska tiden var inte församlingens bokstavliga förståelse det viktiga, mässan var ju på latin. Det var skådespelet och ceremonierna, ritualerna och inte minst kyrkväggarnas målningar som gjorde intryck. Det var den starka upplevelsen av ljus, sång och mystik som man var ute efter, klart skild från den grå vardagen.

Prästen var en kraftfull gestalt för församlingsborna, det ser vi inte minst på alla de berättelser som finns där själve skam själv får ses sig slagen. Det kan gälla att prästen sprang ifrån den onde eller körde fortare med hästen. Säkert är det ritualerna i kyrkan som har färgat människors syn på prästerna. Han kunde ju, under den 500-åriga katolska tiden, förvandla vinet till Kristi blod och bröd till köttet. Prästens *Hoc est enim corpus meum* ('Ty detta är min lekamen') blev Hokus pokus. Av latinets *Filioque* ('Och av sonen') kom filiokus.

Guds tjänare kunde ge förlåtelse för synder och utdela den sista smörjelsen, och därmed frälsa den döda från ett värre öde. Klart att en sådan person blev den mäktigaste i byn! Kyrkan blev centrum för hela livet, med kyrkorådet som den lokala styrelsen och med skolan för barnens fostran.

Allt som hörde till kyrkan och kyrkogården ansågs ha magiska egenskaper. I en sägen från Källby heter det:

När en feck nattvarden, bruka en gömma oblaten å bota sjukdomar mä.

– *Mä dopvattnet kunne en också bota en del.* (Berättat av Elin Johansson, Häggliden, född 1874).

PERSONALNYTT

TACK

Inger Lindberg

Till sommaren avslutar Inger Lindberg sin tjänstgöring i Götene pastorat. Inger har arbetat hos oss i ca fyra år, först som församlingspedagog i Källbys församling och senare som diakoniassistent i Källby och Kinnekulles församlingar. Vi tackar Inger för allt vad hon bidragit med till Götene pastorat och önskar allt gott för framtiden.

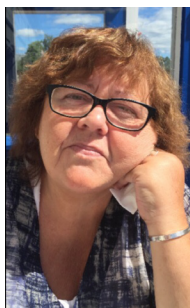

Foto: Alex Giacomini

Är du född 2007? Häng med oss till hösten! Mer information hittar du på: svenskakyrkan.se/gotene/konfirmation För frågor kontakta: Jenny Persson, pedagog, tel. 0511-28532

ÅTERBLICK

Vad har pastoratets besökare/ideella hittat på senaste året, när inte kyrkans gudstjänster och verksamhet gått att besöka?

Ammi Matsson -

kyrkvärd, körsångare i Götene.

- För mig har det handlat om att hitta avstressande och lugna aktiviteter i vardagen. Det har blivit mycket tid för trädgården och i badtunnan. Jag har läst mycket och lyssnat på musik. Gudstjänster har jag följt på SVT eller de pastoratet har gjort och lagt ut på Facebook. Men nu längtar jag efter normala rutiner igen och framför allt att få börja med körsång igen, säger Ammi.

Inger och Per Linderöth - brukar besöka luncherna och Qigong i Källby Pastoratsgård. De saknar träffarna väldigt mycket. Under pandemiåret har de varit mest hemma. Paret har varit ute och gått med sina rullatorer hemmavid, träffat grannar. En ny bil har införskaffats, där rullatorerna också får plats, så bilutflykter har det blivit. På Kinnekulles Utsikten har de njutit goda våfflor och även sett älgar, hjortar och hört mycket fågelsång på sina turer. De har tittat på TV-gudstjänster och webbsända gudstjänster. Kontakten med andra har mest blivit via telefon och med dottern i Kanada via Face time.

Anna Hermansson - körsångare, hjälper till med Barnkören i Sil.

- Jag har försökt hitta nya sätt för mina intressen och aktiviteter och lägga mer tid till dem. Promenader i naturen har blivit ett allt större behov och intresse.

Musiken betyder också mycket för mig och jag lyssnar gärna på olika genrer som spelas. Jag har sjungit själv hemma för att hålla igång sången, men tack vare kören Con Anima så har jag deltagit med sång digitalt. Till Lucia gjorde vi ett digitalt "Luciakollage" där vi en och en fick sjunga in vår stämma till några Luciasånger som sedan klipptes ihop, och i våras deltog jag även och sjöng på en digital gudstjänst.

Bokbeslag upphittat på kyrkogården till Skeby kyrka

Sommaren 2020

Kyrkvaktmästare Katja Kaskamo hittade fyndet när hon krattade vid kyrkan. Fyndet består av ett halvt bokbeslag, en så kallad hake. Föremålet är gjutet i mässing eller koppar och har ett genombrutet motiv föreställande ett kalvariemotiv (korsfästelsescen). Det är utformat med Jesus på korset och Maria och Johannes på ömse sidor vid hans fötter. På baksidan som är slät är inristat med versaler SEHO och under dessa bokstäver en ristad kvadrat eller möjligen ett P. Bokstäverna är troligen ägarens/ägarnas initialer

Beslut från Riksantikvarieämbetet

Eftersom detta fornfynd (föremål före år 1850) påträffades inom kyrkans område anses det ingå i kyrkans inventarier och kan därför kvarstå i Svenska kyrkans ägo.

Sommar- öppna KYRKOR

MAJ – SEPTEMBER

kl. 08.00–20.00 dagligen Forshem, Götene, Holmestad, Husaby, Kinne-Vedum, Ledsjö, Ova, Skälvum och Vättnäs

kl. 09.00–16.00 dagligen Fullösa, Hönsäter, Kestad, Medelplana. Västerplana. Källby kyrka är öppen vardagar kl 09–15

Broby, Hangelösa, Kinne-Kleva, Skeby har öppet enl. överenskommelse, 0511-285 00

Sommarens telefontider

PASTORSEXPEDITIONEN

vecka 26–32 (stängt vecka 29)
måndag, tisdag, torsdag kl 9–12

KYRKOGRÄDSFÖRVALTNINGEN

vecka 24–32
tisdag, onsdag, torsdag kl 9–12

RÖSTA I
KYRKVALET
6–19 SEP

Vad vill **du** att
Svenska kyrkan ska göra?

svenskakyrkan.se/kyrkoval

Svenska kyrkan

UNDER SAMMA HIMMEL

Tillsammans med systerkyrkor och samarbetsorganisationer världen över kämpar Act Svenska kyrkan för att stötta människor att resa sig starkare. De lokala aktörerna är nyckeln.

Genom Act Svenska kyrkans nätverk på plats, blir stödet effektivt och leder till en långsiktig förändring för människor i utsatthet.

Foto: Kat Palasi

Tillsammans kan vi göra skillnad.
Din gåva gör det möjligt.

SWISHA TILL
900 1223

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

Pilgrimsvandra i sommar

- **Måndagsvandringar** se sida 9
- **Vandring mellan tre kyrkor**, 4/9
Vandring kl 09.00–15.00 med kyrko-historisk guidning i Götene, Kestad och Fullösa kyrkor.
Ta med matsäck/dryck för dagen.
Anmälan/info: Åsa Karlsson
tel. 0511-285 35

BLI MEDLEM tel. 0511-285 00 eller via
svenskakyrkan.se/gotene/medlemskap